

משרד החינוך

ארגון הלמידה

חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ה

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ה

תוכן עניינים

עמוד

1. רקע.....3
2. קווים מנחים בארגון הלמידה תשפ"ה.....4
3. עיקרי הגמישות בתשפ"ה.....5
4. פירוט רכיבי הגמישות.....5
5. הנחיות לבניית מערכת השעות.....9
 - א- הנחיות כלליות
 - ב- שימוש בתוכנת ניהול פדגוגי
6. חלוקת שעות הלימוד.....10
 - מערכת השעות בממלכתו יהודי.....10
 - מערכת השעות בממלכתו דתי.....11
 - מערכת השעות בממלכתו ערבי ובדואי.....12
 - מערכת השעות בממלכתו דרוזי.....13
7. הערכה.....14
8. דגשים בארגון הלמידה לאוכלוסיות מיוחדות.....15
9. משגרה לחירום.....15
10. תוכניות ייחודיות.....17
11. מפת המשאבים.....18

ארגון הלמידה חט"ב

שנת הלימודים תשפ"ה

1. רקע

חטיבת הביניים היא שלב ברצף החינוכי, המחויבת להצמחת בוגרים בעלי חוסן המסוגלים ורוצים לעצב את השלומות שלהם ושל החברה בכל ממדי החיים; לסייע ללומדים להתמודד בהצלחה עם אתגרי גיל ההתבגרות; לקדם חינוך רלוונטי באמצעות פיתוח כשירויות ולטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים. מסמך ארגון הלמידה מציג את הקווים המנחים, העקרונות והמשאבים הפדגוגיים העומדים לרשות מנהלי בתי הספר כדי לקדם את הישגי הלומדים בהיבטים הלימודיים, הרגשיים והחברתיים. כמו כן, המסמך מפרט את חלוקת השעות של מקצועות הלימוד המעוגנים באשכולות בהתאם למגזרים השונים שעל תלמידי חטיבת הביניים ללמוד במשך שלוש שנים.

מסמך ארגון הלמידה מפרט את מקצועות החובה המגדירים את התכנים שהתלמידים במערכת החינוך הישראלית חייבים לדעת כבסיס לחיזוק המשותף לקבוצות החברתיות השונות, וכוללים את מיומנויות הלמידה ואת הערכים שהתלמידים ירכשו בהתבסס על תוכניות הלימודים הקיימות והמשתנות מעת לעת. לכן יש להתייחס אל מקצועות החובה כאל הציר המרכזי שכל בית ספר בונה עליו את תוכנית לימודי החובה וההעשרה.

במסמך זה יוצג תכנון הלמידה וארגונה בחטיבת הביניים תוך התבוננות כוללת על מפת המשאבים הבית ספרית זאת על מנת לאפשר למידה מכוונת צרכים של כלל הלומדים וקידום מהלכים חינוכיים, המאפשרים מתן מענים דיפרנציאליים וגמישים.

2. קווים מנחים בארגון הלמידה

1. קיימת שונות גדולה בין התלמידים, בתי הספר והקהילות. מנהלי מוסדות החינוך המכירים את צרכי התלמידים והצוות נדרשים להתייחסות דיפרנציאלית ולמתן מענים מותאמים.
2. ניתן לחלק את השעות בראייה תלת־שנתית ובלבד שישמר לימוד כל המקצועות וישמרו זכויות עובדי ההוראה והיקף משרותיהם.
3. משרד החינוך הגדיר את:
 - א. מטרות ויעדי התוכנית האסטרטגית.
 - ב. תוכנית הלימודים בתחומי הדעת בשגרה ובחירום.
 - ג. ההישגים המצופים, התכנים והמיומנויות.
 - ד. מסגרת השעות המארגנת (המוצגת בטבלאות שבהמשך), המציגה את שעות החובה ואת שעות ההעשרה לרבות מינימום אורך שעות הלמידה השבועיות. למנהלי בתי הספר ניתנת גמישות בחלוקת השעות באופן המותאם לצרכי בית הספר.
4. ניתן לשלב מקצועות העשרה המגדירים את התכנים הלימודיים הנוספים שבית הספר או ההורים מעוניינים לשלבם בתוכנית הלימודים הבית ספרית. תוכנית ההעשרה כוללת תכנים המותאמים לבית ספר בהתחשב במגזרים השונים. תוכנית ההעשרה היא תוכנית גמישה, ותכניה עשויים להשתנות מבית ספר לבית ספר ומכיתה לכיתה באותו בית ספר, והיא בהיקף של עד 25% מתוכנית הלימודים.
5. לאור המציאות המורכבת שחוינו בתשפ"ד, חשוב להמשיך ולעסוק בלמידה רגשית חברתית ובאורח חיים בריא. עיסוק זה יבוא לידי ביטוי במבנה יום הלמידה, בהקצאת שעות ייעודיות ובמתן דגש למיומנויות רגשיות וחברתיות בתחומי הדעת השונים.

3. עיקרי הגמישות בתשפ"ה

- גמישות בשיעור של כ־30% בחלוקת שעות הלימוד.
- ניווד של עד 25% מהשעות בכל אחד מהאשכולות לטובת אשכול אחר. במקרה של חצאי שעות אפשר לעגל כלפי מעלה או כלפי מטה.
- אשכול העשרה - סל השעות של אשכול זה מיועד לטובת נושאי העשרה או לניוד השעות למקצועות השונים.
- למידה בין־תחומית בתוך אשכול ובין האשכולות.
- למידה במרחבים מגוונים.
- הגמישות תינתן באופן שווה לכלל בתי הספר – רמת הליווי והפיקוח תהיה דיפרנציאלית.

4. פירוט רכיבי הגמישות

א. חלוקה וגמישות באשכולות

חלוקת שעות הלימוד של תוכנית החובה וההעשרה נערכה על סמך המשאבים הקיימים כיום במערכת ומתוך הכרה כי יש להתאימה לתוכנית הלימודים הקיימת.

שעות הלימוד המחייבות בתוכנית החובה מתחלקות לאשכולות:

- **אשכול א-** תחומי היסוד: שפת אם, מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה, אנגלית. חובה ללמד מקצועות אלו לאורך כל שנות חטיבת הביניים במינימום השעות המצוין, ואין להפחית ממנו.
- **אשכול ב-** רוח חברה ומורשת: תנ"ך, אזרחות, תרבות יהודית ישראלית, ספרות, היסטוריה, גאוגרפיה. יש ללמד את המקצועות הללו לפחות שנתיים מבין שלוש שנות החטיבה, רצוי ברציפות. חובה ללמד מקצועות אלו במינימום השעות המצוין, ואין להפחית ממנו.
- **אשכול ג-** שפות: ערבית או צרפתית. שפות חובה ערבית או צרפתית. בית הספר יבחר אחד משני המקצועות בהיקף השעות המצוין.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

- **אשכול 7-** חינוך ואורח חיים בריא : חינוך גופני, שעת חינוך. חובה ללמד את כל המקצועות הללו לאורך כל שנות חטיבת הביניים במינימום השעות המצוין, ואין להפחית ממנו.
- **אשכול ה-** העשרה

באשכול זה נכללים התחומים והנושאים הבאים לבחירה - אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי, שפות ועוד.

- לכל אחד מהאשכולות הוגדר סל השעות ותחומי הדעת שיש ללמד בו. מנהל בית הספר יוכל לבחור מתוך האשכול את היקף השעות ללימוד תחום דעת מסוים. השעות והיקפן יהיו על-פי התוכנית שתגובש על-ידי בית הספר, בהתאם לצרכים של התלמידים כפי שעלו מהמיפויים הלימודיים, הרגשיים והחברתיים, ובלבד שישמר לימוד כל תוכני החובה בתחומי הדעת.
- תהליך הלמידה בחטיבת הביניים צריך להיות מושתת על ידע, מיומנויות וערכים. ההישגים הנדרשים לגבי הידע, המיומנויות והערכים בכל תחום דעת מופיעים [במרחב הפדגוגי](#).
- ניתנת גמישות בהקצאת השעות על-ידי מנהל בית הספר:
 - ניווד של השעות: הניוד יהיה עד 25% מהשעות מכל אחד מהאשכולות לטובת אשכול אחר. במקרה של חצאי שעות אפשר לעגל כלפי מעלה או כלפי מטה, על-פי שיקול דעתו של מנהל בית הספר.
 - אשכול העשרה: סל השעות של אשכול זה מיועד לטובת נושאי העשרה או לניוד השעות לאשכולות או המקצועות השונים.

● **אשכול רוח, חברה ומורשת**

- כדי לעודד חיבור בין תחומים והרחבת הדעת על-פי אופיו של בית הספר, תחומי הדעת באשכול רוח, חברה ומורשת יילמדו על-פי החלוקה הבאה:
- ✓ לימודי חובה על-פי תוכנית הלימודים התחומית בהיקף של 50% מתוכנית הלימודים.
 - ✓ למידת פרקי בחירה מתוכנית הלימודים התחומית בהיקף 20% מתוכנית הלימודים.
 - ✓ יחידות למידה בין-תחומיות או הרחבה לתחומי דעת הומניסטיים נוספים (כגון פילוסופיה, לימודי ארץ ישראל וכדומה) בהיקף 30% מתוכנית הלימודים.
- בתי ספר המעוניינים ללמד היקף שעות אינטרדיסציפלינארי מעבר ל-50% מכלל השעות, יגישו בקשה מיוחדת לאישור תוכנית הלימודים על-ידי הפיקוח המחוזי.
- לכל תחום דעת נקבעו הישגים מצופים בהלימה לחלוקה זו. ניתן למצוא זאת [במרחב הפדגוגי](#).
- יש להיכנס ללשונית חטיבת ביניים ובכל תחום דעת להיכנס לצלמית (אייקון) "הישגים מצופים". יש להבחין בין מיומנויות גנריות לבין מיומנויות דיסציפלינריות המאפיינות כל תחום דעת בפני עצמו.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

למידה מעמיקה בשילוב מיומנויות גנריות ודיסציפלינריות תכין היטב את התלמיד לקראת הנדרש ממנו בחטיבה העליונה.

הצעות ללמידה בין-תחומית מופיעות גם כן **במרחב הפדגוגי**. המרחב מכיל כלים ללמידה חוצת תחומים בדגש על המיומנויות הייחודיות, יחידות הוראה, הצעות מפמ"ר והצעות של בתי ספר שהפעילו למידה בין-תחומית.

היקף השעות התלת-שנתי באשכול זה מפורט בטבלת מערכת השעות על-פי מגזרים:

מגזר יהודי ממלכתי: 31 שעות

מגזר יהודי ממ"ד-חרדי: 20 שעות

מגזר ערבי, בדואי ודרוזי ממלכתי: 20 שעות

ב. ארגון הרכב הלומדים (פרטני, קבוצות ומליאה)

נועד לתמוך בלמידה תוך התחשבות במערכות היחסים בקבוצה, בסביבת הלמידה, במאפייני התכנים ובמטרות ההוראה, ולאפשר לכל לומד להביא את יכולותיו לידי מימוש. הרכב משתנה של הלומדים מאפשר להם התנסות במסגרות קבוצתיות שונות, וכך מגביר את האפשרויות שלהם למוביליות חברתית.

הלמידה תיעשה במגוון הרכבים בהתאם לצורכי הלומדים מחד גיסא, ומאפייני התוכן הנלמד מאידך גיסא. דוגמות להרכבים: למידה עצמאית, קבוצתית, מליאה; למידה כיתתית, שכבתית; למידה בקבוצות דו-גיליות, רב-גיליות, בקבוצות הומוגניות משתנות, בקבוצות הטרוגניות ועוד. אפשר לבנות מערכת שונה לכל כיתה או קבוצה בהתאם לצורכי התלמידים.

ג. ארגון מרחב הלמידה

למידה מתרחשת בכל מקום ובכל זמן, ועל כן ארגון סביבת הלמידה הוא כלי בידי צוותי חינוך, שבאמצעותו הם יכולים, בין היתר, לאפשר מימוש יכולות הלומדים, לתרום להסרת חסמים, לקדם הוגנות ורלוונטיות. מרחבי הלמידה מתקיימים בסביבות פורמליות, פנים אל פנים ובמעבדות, בסביבות מקוונות ומשולבות דיגיטל, **בביה"ס הווירטואלי** ובסביבות בלתי פורמליות המטפחות היבטים חברתיים ורגשיים ומעודדות התנדבות ופעלנות.

ארגון מרחבי הלמידה יותאם לצורכי ההוראה והלמידה ויאפשר התנסויות מגוונות ופיתוח מיומנויות שונות המקדמות לומד עצמאי, למידה שיתופית, אוריינות דיגיטלית ועוד.

למנהל בית הספר ולצוותו ניתנת הגמישות לפתח את מרחבי הלמידה ולהתאימם על-פי יעדי בית הספר וצרכיו.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

ניתנת אפשרות ללמוד במרחבים מגוונים, כולל מבית התלמיד, עד 20% משעות הלימוד השבועיות (עד שבע שעות לימוד בשבוע). מודל זה יותאם לצורכי הלמידה של התלמיד ויוטמע בשיח משותף עם ההורים. אפשרות זו מותנית ב:

- ✓ פעילות בית הספר במשך שישה ימים בשבוע.
- ✓ קיומם של אמצעי קצה לתלמיד.
- ✓ סביבה תומכת ללמידה מרחוק.

מודל זה יאפשר לבית הספר לפתח לומד עצמאי, להטמיע למידה חדשנית, ללמד בקבוצות קטנות יותר ולהעמיק את הקשר האישי עם התלמידים.

ד, ארגון זמן הלמידה

נועד לשרת את מטרות ההוראה, את מאפייני התכנים, את מאפייני הלומדים ואת היחס המיטבי בין לימודי חובה ללימודי העשרה. מערכת השעות תאפשר לכל לומד להתנסות במגוון הזדמנויות תוך כדי יצירת יציבות ועקביות. יחידות הזמן יותאמו לצרכים ולמטרות והן אינן חייבות להיות אחידות באורכן. במערכת השעות מומלץ לשלב יחידות זמן המקדמות למידה חוצת תחומי הדעת (למידה רב-תחומית ובין-תחומית).

ה. גיוון דרכי הלמידה

טכנולוגיות הבינה המלאכותית החלו לחלחל גם למערכת החינוך ולייצר הזדמנויות לשיפור חויית הלמידה וההוראה.

בינה מלאכותית יכולה לאפשר התאמה אישית ודינמית של תהליכי למידה לצרכים ולקצב של כל תלמיד, לספק משוב מידי ומפורט, לתמוך במורים בפעולות פדגוגיות ומנהלתיות, להנגיש את הלמידה לאוכלוסיות מגוונות ועוד.

משרד החינוך מעודד שילוב מושכל ומבוקר של טכנולוגיות בינה מלאכותית בהוראה ולמידה בבתי הספר לצד התחשבות בהנחיות ובתנאים שפורסמו [בחזר](#) מיוחד בנושא.

לרשותם של צוותי החינוך עומד אוסף [פרקטיקות מפורטות המציעות מגוון דרכים להשתמש בכלי בינה מלאכותית בהוראה, למידה והערכה.](#)

5. הנחיות לבניית מערכת השעות

א. הנחיות כלליות

1. יש ללמד את כל תחומי הדעת בהתאם לתכנון התלת-שנתי.
2. מקצועות החובה (המסומנים **בכחול** בטבלאות) ילמדו כל שנה, בכל שבוע ובכל שכבות הגיל. את יתר תחומי הדעת אפשר ללמד במיקוד זמן (מחצית שנה, שליש שנה).
3. שמירה על שעות אורך שבועיות מחייבות.
4. תחומי הדעת באשכול רוח, חברה ומורשת - בהיקף תלת שנתי במהלך שלוש שנים כמפורט בסעיף חלוקה וגמישות באשכולות.
5. שמירה על זכויות של עובדי ההוראה והיקף משרתם.
6. תוכנית העבודה הבית ספרית תוצג בוועדה המלווה.

ב. שימוש בתוכנה לניהול פדגוגי (תל"פ)

ניהול פדגוגי מקוון בבתי הספר הוא אמצעי לניהול ולתיעוד תהליכים פדגוגיים בעזרת טכנולוגיה מתקדמת, שנועד לאפשר תרבות ארגונית מתוקשבת וניהול אפקטיבי מבוסס נתונים ותהליכי תיעוד מידע באופן מאובטח. ניהול הלמידה כולל פתיחת קבוצות לימוד, תיעוד נתוני נוכחות והתנהגות, ניהול ציונים והערכות, דיווח מהלך השיעור, הפקת דוח יום הורים ותעודות וניהול מערכת שעות. השימוש בתוכנה מקדם שקיפות ותקשורת פנים ארגונית, ניהול, ארגון חמינות מידע עדכני באופן שוטף.

תיעוד המידע השוטף מאפשר לראות תמונה עדכנית ורחבה, המהווה בסיס לניתוח נתונים ולקבלת החלטות (הן בלמידה מרחוק והן בלמידה פיזית) בהיבטים שונים.

בשנת הלימודים תשפ"ה תהיה חובת דיווח במערכת התל"פ לגבי הרכיבים הבאים:

- דיווח נוכחות תלמידים - מדי יום
- שיבוץ מערכת שעות בית ספרית - בתחילת שנה"ל

6. חלוקת שעות הלימוד

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי יהודי

סך כל השעות בשלוש שנים	מקצוע	אשכול
108		שעות אורך
9	שפת אם עברית	תחומי היסוד
15	מתמטיקה	
14	מדע וטכנולוגיה	
12	אנגלית	
6	תנ"ך	
25	אזרחות	רוח חברה ומורשת
	תרבות יהודית ישראלית	
	ספרות	
	היסטוריה	
	גאוגרפיה	
*6+3	ערבית או צרפתית	שפות
12	חינוך גופני	חינוך ואורח חיים בריא
	שעת מחנך	
9	תחום נושא נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מחיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, שפות, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי ועוד	העשרה

המקצועות ושעות הלימוד בתוכנית החובה וההעשרה בחינוך הממלכתי יהודי: כל המקצועות ושעות הלימוד לעיל, נכללים כלימודי חובה בחינוך הממלכתי יהודי, למעט: שעות העשרה ותרבות יהודית ישראלית (מקצוע ייחודי לממלכתי יהודי).¹

¹ *תוספת שעות לסלים מוקצים על-ידי המטה (לקבלת שעת תקן נוספת לשפה זרה: צרפתית או ערבית יש להגיש בקשה למפקח ביה"ס).

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי דתי

אשכול	מקצוע	סך כל השעות בשלוש שנים
שעות אורך		108
תחומי היסוד	שפת אם עברית	9
	מתמטיקה	15
	מדע וטכנולוגיה	14
	אנגלית	12
מקצועות קודש	תנ"ך	15*
	תורה שבעל פה	
רוח חברה ומורשת	אזרחות	20
	ספרות	
	היסטוריה	
	גאוגרפיה	
שפות	ערבית או צרפתית	*6+3
חינוך ואורח חיים בריא	חינוך גופני	12
	שעת מחנך	
העשרה	תחום נושא נוסף לבחירה – תכנים ברוח החמ"ד/ מקצועות הקודש, אומנות חזותית, מחזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, שפות, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי ועוד	9**

המקצועות ושעות הלימוד בתוכנית החובה וההעשרה בחינוך הממלכתי דתי:

1. *מוסד חינוכי שמעוניין ללמד עד 4 שעות פחות מהאמור במקצועות הקודש, דהיינו בין 11 ל-15 שעות בלבד, יוכל להעבירן לאשכול ההעשרה.

**ניתן ללמד עד 9 שעות לימודי העשרה באמצעות שימוש בעד 4 שעות מאשכול מקצועות הקודש. יש להיוועץ עם מפקח המוסד החינוכי במסגרת דיוני הוועדה המלווה.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

2. כל המקצועות ושעות הלימוד לעיל נכללים בלימודי החובה בחינוך הממלכתי דתי, למעט: שעות העשרה ותורה שבעל פה (מקצוע ייחודי לממלכתי דתי).
3. קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי ערבי ובדואי

אשכול	מקצוע	סך כל השעות בשלוש שנים
שעות אורך		108
תחומי היסוד	שפה וספרות ערבית	15
	מתמטיקה	15
	מדע וטכנולוגיה	14
	אנגלית	12
	עברית לדוברי ערבית	15
	רוח חברה ומורשת	תרבות ומורשת דת
	אזרחות	
	היסטוריה	
	גאוגרפיה	
חינוך ואורח חיים בריא	חינוך גופני	12
	שעת חינוך	
העשרה	תחום נושא נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מוזיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, שפות, חינוך פיננסי ועוד	5

המקצועות ושעות הלימוד בתוכנית החובה וההעשרה בחינוך הערבי והבדואי:

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

כל המקצועות ושעות הלימוד לעיל נכללים בלימודי החובה בחינוך הערבי והבדואי, למעט: שעות העשרה ועברית לערבים (הנחשב למקצוע ייחודי המאפשר מוביליות חברתית ושוויון הזדמנויות) קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

חלוקת שעות הלימוד בחטיבת הביניים - ממלכתי דרוזי

אשכול	מקצוע	סך כל השעות בשלוש שנים
שעות אורך		108
תחומי היסוד	שפה וספרות ערבית לדרוזים	15
	מתמטיקה	15
	מדע וטכנולוגיה	14
	אנגלית	12
	עברית לדרוזים	15
רוח חברה ומורשת	תרבות ומורשת דת דרוזית	20
	אזרחות	
	היסטוריה	
	גאוגרפיה	

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

12	חינוך גופני	חינוך ואורח חיים בריא
	שעת חינוך	
5	תחום נושא נוסף לבחירה – אומנות חזותית, מחיקה, תיאטרון, מחול, אומנות הקולנוע והמדיה, קוד ורובוטיקה, חינוך פיננסי ועוד	העשרה

המקצועות ושעות הלימוד בתוכנית החובה וההעשרה בחינוך הדרחי:
כל המקצועות ושעות הלימוד לעיל נכללים בלימודי החובה החינוך הדרחי, למעט שעות העשרה ועברית לדרחים (הנחשב למקצוע ייחודי המאפשר מוביליות חברתית ושוויון הזדמנויות).
קיימת אפשרות ללמד את מקצוע של"ח וידיעת הארץ בכיתות ח-ט בתיאום עם ממונה של"ח במחוז.

7. הערכה

לרשות בתי הספר עומדים:

1. ניתן למצוא [במרחב הפדגוגי](#) בכל אחד מתחומי הדעת של רוח, חברה ומורשת את מסמך [ההישגים המצופים](#).
2. מגוון כלים פנימיים אשר פותחו על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה (ראמ"ה) והותאמו לתוכניות הלימודים. להלן קישור [לכלי הערכה הפנימיים](#) ולפריסת הכלים הקיימים לפי כיתות.
3. תוכנות לניהול פדגוגי (תל"פ) - מאפשרות לבתי הספר לעקוב אחר נוכחות התלמידים, תלמידאות, ציון אירועים חריגים ואירועי הערכה למיניהם.

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

איסוף הנתונים מהתל"פ, מסייעים לבניית מענים דיפרנציאליים מותאמים למגוון התלמידים ולקבלת החלטות מושכלות.

8. דגשים בארגון הלמידה לאוכלוסיות מיוחדות

- [לחברה הערבית](#)
- [בחינוך המיוחד](#)
- [במסגרות החינוך לילדים ונוער בסיכון](#)
- [עבור תלמידים עולים ותושבים חוזרים](#)

9. משגרה לחירום

שגרת החירום בה אנו נמצאים עלולה להתפתח לתרחישים שונים, ביניהם מציאות בה בתי הספר יידרשו לעבור ללמידה מרחוק. לשם כך נדרשת היערכות לצורך חיזוק היכולת להסב במהירות ובאופן איכותי את שגרת ההוראה והלמידה למתכונת מקוונת. ביסוס הרגלי למידה מרחוק בקרב המורים והתלמידים בשגרת הלמידה ייעשה באמצעות התנסות הדרגתית באסטרטגיות הוראה-למידה דיגיטליות כחלק משגרת הלמידה בבית הספר. בתקופת חירום יש לעקוב אחר הנחיות משרד החינוך [בפורטל החירום](#) בכפוף להנחיות פיקוד העורף. בשנת הלימודים תשפ"ד פותחה [ערכה למנהל ביה"ס](#) שתספק לו כלים יישומיים להתמודדות עם מציאות החירום, והושקו תוכניות ללמידה מרחוק.

1. חומרים וכלים תומכים בלמידה בעת חירום:

[תהוד"ה: תוכנית לחיזוק הוראה דיגיטלית היברידית](#)

[בית הספר הווירטואלי בשגרה ובחירום](#)

[מסמכים כלליים:](#)

- [דגשים לקיום שגרת למידה פיזית בעת חירום](#)
- [חידוד הנחיות האבטחה בעת חירום](#)
- [הנחיות לתגבור אבטחה ע"י מתנדבים](#)
- ערכות לשיח חברתי-ערכי וחומרי הוראה-למידה שפורסמו [בקטלוג האיגרות](#) לצוותים החינוכיים (נשלחו במהלך מלחמת חרבות ברזל בתשפ"ד)
- חומרים היבטים רגשיים [בפורטל שפ"י](#)

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

- [מידע להורים- שאלות ותשובות](#) בתקופת החירום
- לתמיכה וסיוע ניתן לפנות למוקד הפניות 6552* או [לפתוח פנייה](#)

אפשרויות הלמידה בחירום:

אופן הלמידה	עקרונות
למידה פיזית	1. המשך למידה פיזית כבשגרה
	2. למידה פיזית במתכונת " הכי מוגן שיש "
	3. למידה פיזית בסמוך למיגון תקני
למידה היברידית	1. שילוב למידה פיזית ומתכונות נוספות כמו: למידה מרחוק, למידה במשמרות, למידה במרחבי חינוך ציבוריים ברשות
	2. מצ"ב מסמך קווים מנחים לקיום למידה במרחבים חלופיים
	3. מצ"ב מסמך המלצות לקיום שיח רגשי במרחב חלופי
למידה מרחוק	1. קיום למידה מקוונת בהתאם לגיל ולתקופה בשנה
	2. ניתן להשתמש בחומרים שמונגשים מטעם המזה"פ, אגפי הגיל והתחומים, המחוז, הרשות והמוסד.
	3. מצגת למידה מרחוק
מעבר למקום אחר	1. במצבים בהם האוכלוסייה נדרשת לעזוב את ביתה ומתפנה לאזור אחר יינתנו הנחיות ממוקדות.
	2. מומלץ לקחת את חומרי הלימוד, חוברות הלמידה ואמצעי קצה דיגיטליים.
	3. יירכשו או יודפסו חומרים מותאמים ככול שידרש.
	4. יש לפעול לפי מיקוד הלמידה שיפורסם.

הלמידה בשנת הלימודים תשפ"ד התנהלה בצל שגרת החירום ובעקבות זאת פותחו מענים בהתאמה, תוכניות ללמידה מרחוק;

[בית-הספר הווירטואלי](#)

[תהוד"ה: תוכנית לחיזוק הוראה דיגיטלית היברידית](#)

[צומחים מחדש](#)

- א. בשנה"ל תשפ"ה ייושם מהלך **חטיבת הנעורים**. חטיבות הביניים שיצטרפו למהלך באמצעות קול קורא ייחשפו למסמך ארגון למידה ייעודי המרחיב את הגמישות הפדגוגית עבור מנהלי בתי הספר.
- ב. **תוכנית אל"ה** - איתור, למידה, התערבות והערכה. מהווה תשתית לקידום הכלה פדגוגית ברמה מערכתית, המכוונת לקידום תהליכי למידה-הוראה מותאמים למגוון הצרכים הקיימים בכיתה הטרוגנית, המאפשרים מתן מענה דיפרנציאלי במסגרת הכיתה ובמסגרת פרטנית.
- ג. **פעילות להעמקת הזהות, ההזדהות, הזיקה וההשתייכות לעם, לארץ ולמדינה – בבית הספר ובשדה - ליבת הטיוולים** - התוכנית החינוכית "דרך ארץ בדרכי הארץ" משלבת תהליך חינוכי-חברתי-ערכי באמצעות פעילות בכיתה ובשדה, אשר יביא את התלמידים ללקיחת אחריות ויחבר אותם לטבע הארץ ולמורשת הדורות. כמו כן קיימת אפשרות לשלב פעילות של"ח וידעת הארץ: **העמקת זהות, נעלה לירושלים, פעילות להכרת הארץ ואהבת המולדת**.
- ד. למידה חברתית-קהילתית-ערכית וחינוך בלתי פורמלי - **מינהל חברה ונוער - תוכנית ליבה חברתית קהילתית**

11. מפת המשאבים

גפ"ן

החל משנת הלימודים תשפ"ג הורחבה באופן משמעותי הגמישות הניהולית והפדגוגית של מנהלי בתי הספר באמצעות מהלך הגפ"ן, תוך העברת משאבים משמעותיים לניהולם הישיר. גמישות זו מהווה פלטפורמה מצמיחה לטיוב תהליכים פדגוגיים-ארגוניים, ובתוך כך היא מאפשרת התאמה מיטבית של תוכנית הלימודים על־פי מסמך ארגון הלמידה. הגמישות הפדגוגית הניהולית מסייעת בניהול המשאבים בהתאם לצורכי בית הספר, מגדילה את היכולת למתן מענים דיפרנציאליים לצורכי התלמידים והצוותים החינוכיים, ובכך מאפשרת שוויון הזדמנויות, קידום מצוינות והנחלת ערכים חינוכיים. יישום מועיל של תוכנית העבודה באמצעות הגפ"ן מחייב הערכות מקדימה, חשיבה ותכנון, בחירה מושכלת של התוכניות והמענים, קבלת החלטות על בסיס נתונים, מעקב ובקרה של תוכנית העבודה בפועל.

פיתוח מקצועי

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

יצירת הלימה בין הפיתוח המקצועי וההדרכה לבין מטרות בית הספר ויעדיו, הן המערכתיים והן הייחודיים לבית הספר, תאפשר לתת מענה לתהליך השיפור המתמיד ולעיקרון הלמידה המתמדת, שהם הבסיס לפעילות החינוכית בבית הספר.

מנהל בית הספר ימפה את הכוחות, היעדים והמשימות הנדרשים בבית ספרו. בהתאם לכך תגובש תוכנית הפיתוח המקצועי וההדרכה. חשוב להבטיח סדירות ועקביות בתוכנית זו באמצעות שגרות קבועות, כדי לספק מענה מלא, תומך ומלווה לצוותים החינוכיים בהתאם להנחיות משרד החינוך והדגשים הייחודיים של בית הספר.

עקרונות הפיתוח המקצועי:

- מגוון מסגרות להתפתחות מקצועית בית-ספרית וחוץ בית-ספרית
- גמישות ובחירה אישית
- התאמה לצרכים משתנים
- שילוב למידה תיאורטית ויישומית
- התאמה לרקע, לידע ולניסיון של קהלי היעד השונים

עקרונות אלו יבטיחו שכל עובד הוראה ימצא את הדרכים המתאימות ביותר עבורו להתפתחות מקצועית יעילה.

לרשות מנהלי בתי הספר יעמוד מרכז פסג"ה לתכנון, לחשיבה, לליווי ולקידום מקצועי.

דגשי הפיתוח המקצועי לשנת תשפ"ה בהלימה ליעדי משרד החינוך:

1. הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית; פיתוח ידע ומיומנויות בהוראה ולמידה מרחוק והכרת כלים וטכנולוגיות חדשניות.
2. העמקת הידע וההיכרות בתחום הבינה המלאכותית כולל היבטים טכנולוגיים, פדגוגיים, חברתיים ואתיים.
3. ליווי מנהלי בתי ספר ובעלי תפקידים בהובלת צוותי ההוראה בתהליכי למידה ארוכי טווח מתוך חיזוק תחושת המסוגלות והערך המקצועי (ידע, מיומנויות וערכים).
4. פיתוח מקצועי בתחומי הדעת השונים, תוך מתן דגש על אוריינות שפתית בקרב כל הרצף הגילאי.
5. חיזוק הזהות האישית, החברתית, הרגשית והמקצועית של הצוותים החינוכיים.